

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งทำการศึกษาการจัดการกำไรของบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยวัดจากรายการพึงรับพึงจ่ายและผลการดำเนินงาน ซึ่งจากการค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการกำไร จึงแบ่งวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. การศึกษาการจัดการกำไรจากรายการพึงรับพึงจ่าย
2. การศึกษาการจัดการกำไรจากผลการดำเนินงาน

การศึกษาการจัดการกำไรจากรายการพึงรับพึงจ่าย

จากการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีผู้ให้นิยามของการจัดการกำไร (Earnings Management) ไว้หลายความหมาย ดังนี้

การจัดการกำไร หมายถึง การที่บริษัทเพิ่ม (หรือลด) รายได้ กำไร หรือกำไรต่อหุ้น โดยที่ผู้บริหารใช้ดุลยพินิจในการกำหนดระยะเวลาในการรับรู้รายได้หรือค่าใช้จ่ายผ่านประมาณการหรือนโยบายที่บริษัทใช้ในการจัดทำรายงานทางการเงินหรือคือการที่บริษัทใช้การตกแต่งบัญชี (Creative Accounting) ในการทำรายงานที่แสดงถึงฐานะการเงิน (งบดุล) และผลการดำเนินงาน (งบกำไรขาดทุน) ให้เป็นไปตามที่ผู้บริหารต้องการแสดงให้เห็น (Liandu, 2004)

การจัดการกำไร หมายถึง การเลือกนโยบายการบัญชีโดยผู้บริหารเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ คือให้ตนได้รับประโยชน์สูงสุดหรือเพื่อให้มูลค่าตลาดของบริษัทสูงสุด (Scott, 2003: 368-369)

การจัดการกำไร หมายถึง การเลื่อนรายได้จากอนาคต โดยไม่ได้มีการฝ่าฝืนกฎทางบัญชี (Accounting Rules) โดยเร่งการรับรู้รายได้และเลื่อนการรับรู้รายจ่าย คือถ้าบริษัททำการจัดการกำไรในปัจจุบันโดยการยืมกำไรในอนาคตส่งผลให้กำไรเพิ่มขึ้นในปัจจุบันและกำไรจะลดลงในอนาคต (Rangan, 1998: 104-105)

ดังนั้นโดยสรุปแล้ว การจัดการกำไร (Earnings Management) หมายถึง การตกแต่งรายงานทางการเงินด้วยความจงใจที่จะสร้างภาพลักษณ์ของบริษัทด้วยการเร่งการรับรู้

รายได้และเลื่อนการรับรู้รายจ่าย โดยไม่ได้มีการฝ่าฝืนกฎทางบัญชีเพื่อให้ผลการดำเนินงานแปรเปลี่ยนไปในทิศทางที่ดีตามที่ผู้บริหารต้องการเพื่อให้เป็นไปตามความคาดหวังของนักลงทุน เนื่องจากเมื่อข้อมูลทางการเงินของบริษัทแสดงผลการดำเนินงานที่ดีแล้วจะทำให้เป็นที่สนใจที่จะลงทุนของนักลงทุนมากกว่าบริษัทที่แสดงผลการดำเนินงานที่ไม่ดี

แรงจูงใจหรือมูลเหตุจูงใจในการจัดการกำไร

แรงจูงใจหรือมูลเหตุจูงใจในการจัดการกำไรสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้ (Scott, 2003; Stice, E. K., Stice, J. D., and Skousen, 2004)

1. แรงจูงใจในการจัดการกำไรจากการปฏิบัติตามสัญญาหรือข้อตกลงการจัดการกำไรอาจเกิดขึ้นเนื่องจากผู้บริหารต้องการได้รับผลประโยชน์สูงสุดจากการได้รับค่าตอบแทน (Compensation) การทำสัญญากู้ยืม (Debt Contracts) ต้นทุนทางการเมือง (Political Costs) และสัญญาโดยนัยกับบุคคลอื่น

1.1 ค่าตอบแทน (Compensation) ผู้บริหารอาจมีแนวโน้มในการจัดการกำไรหากบริษัทให้ผลตอบแทนโดยผูกติดกับผลประกอบการหรือกำไรของบริษัท (เนื่องจากรายงานทางการเงินหรือกำไรถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการวัดผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร) เช่น มีนโยบายให้โบนัสโดยพิจารณาจากกำไรของบริษัท ซึ่ง Healy (1985) พบว่าผู้บริหารมีแนวโน้มในการจัดการกำไรโดยเพิ่มกำไรเพื่อให้บริษัทมีกำไรมากพอที่ผู้บริหารจะได้รับโบนัสและลดกำไรลงหากกำไรของบริษัทในปีนั้นมากพอที่จะทำให้ผู้บริหารได้รับโบนัสหรือกำไรต่ำกว่าจำนวนต่ำสุดที่จะได้รับโบนัส ส่วน Holthausen, Larcker, and Sloan (1995) พบเช่นเดียวกับ Healy (1985) ในประเด็นที่ว่าผู้บริหารมีแนวโน้มในการจัดการกำไรโดยเพิ่มกำไรเพื่อให้บริษัทมีกำไรมากพอที่ผู้บริหารจะได้รับโบนัสแต่ไม่พบหลักฐานว่าผู้บริหารจะทำการจัดการกำไรโดยลดกำไรลงหากกำไรของบริษัทในปีนั้นต่ำกว่าจำนวนต่ำสุดที่จะได้รับโบนัส

1.2 การทำสัญญากู้ยืม (Debt Contracts) การที่บริษัททำการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้ต่าง ๆ นั้น สิ่งหนึ่งที่เจ้านี้ยคาดหวัง คือการได้รับชำระเงินต้นและดอกเบี้ยเมื่อครบกำหนด ดังนั้นในการทำสัญญาเงินกู้จึงมีการกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ไว้ในเงื่อนไขการกู้ยืม เช่น ข้อบังคับเกี่ยวกับการจ่ายเงินปันผลของบริษัท การซื้อหุ้นคืน การควบกิจการ การจำหน่ายสินทรัพย์ การก่อหนี้ใหม่ เป็นต้น รวมทั้งการกำหนดให้บริษัทต้องดำรงอัตราส่วนทางการเงินในระดับที่บริษัทสามารถยอมรับได้ เช่น อัตราส่วนทุนหมุนเวียน อัตราความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย ส่วนของผู้ถือหุ้น เพื่อเป็นการป้องกันความเสี่ยงต่อการผิดนัดชำระหนี้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า

รายงานทางการเงินมีอิทธิพลต่อตัววัดต่าง ๆ ที่เป็นตัวบ่งชี้ว่าบริษัทกำลังฝ่าฝืนเงื่อนไขในสัญญาเงินกู้หรือไม่ ซึ่งบริษัทอาจทำการจัดการกำไรด้วยเหตุผลดังกล่าวเพื่อลดโอกาสที่บริษัทจะฝ่าฝืนเงื่อนไขในสัญญาเงินกู้ (วรศักดิ์ ทูมมานนท์, 2543: 44-45) หรือบริษัทอาจทำการเกลี้ยกำไร (Income Smoothing) เพื่อให้แสดงกำไรของบริษัทอย่างสม่ำเสมอตลอดงวดบัญชีต่าง ๆ ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการกู้ยืมเนื่องจากทำให้ผู้ให้กู้ยืมเงินรู้สึกถึงความไม่แน่นอนและความเสี่ยงจาก ความผันผวนในการดำเนินธุรกิจของผู้กู้ยืมลดลง หรือบริษัทที่มีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงอาจทำให้บริษัทมีแรงจูงใจในการจัดการกำไรโดยเพิ่มกำไรในงวดปัจจุบันซึ่งจะส่งผลให้ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นลดลงและจะทำให้ความสามารถในการก่อหนี้ของกิจการดูดีขึ้น

1.3 ต้นทุนทางการเมือง (Political Costs) หากกิจการต้องเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกระบวนการทางการเมืองย่อมทำให้เกิดต้นทุนขึ้นตามมา ซึ่งข้อมูลทางการเงินและภาพที่ ข้อมูลทางการเงินสะท้อนออกมาสู่สายตาคนทั่วไปมีบทบาทสำคัญในกระบวนการนี้คือ ถ้ารัฐบาล เชื่อว่าธุรกิจใดหรืออุตสาหกรรมใดกำลังเอาเปรียบสาธารณชนและสร้างกำไรปลอมก็จะเข้าไปทำ การตรวจสอบ จึงเท่ากับเป็นการสร้างความกดดันให้กับกิจการในการที่จะต้องปรับลดราคาสินค้า ลง ซึ่งเรื่องดังกล่าวเป็นประเด็นสำคัญที่ทำให้กฎเกณฑ์ที่ออกจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีอำนาจใน การกำหนดมาตรฐานการบัญชีเกิดความลำเอียงขึ้นได้ คือหากกิจการล้มละลายและมีการ ตรวจสอบพบในภายหลังว่ามูลค่าสินทรัพย์ของกิจการแสดงไว้สูงเกินความเป็นจริง ผู้ร่าง มาตรฐานการบัญชีก็จะถูกตำหนิติเตียนแต่หากกิจการประสบความสำเร็จในการดำเนินงานและ แสดงสินทรัพย์ไว้ต่ำกว่าความเป็นจริง ผู้ลงทุนก็จะไม่เกิดความสงสัยในตัวกิจการ ดังนั้นแล้วผู้ กำหนดมาตรฐานและแนวทางปฏิบัติทางการบัญชีจำเป็นต้องหาหนทางขจัดต้นตอที่ทำให้เกิดการ แสดงสินทรัพย์ในจำนวนที่สูงเกินกว่าความเป็นจริงโดยกำหนดให้มีการแสดงสินทรัพย์ด้วยมูลค่าที่ ต่ำกว่าความเป็นจริงไว้ก่อน หรืออาจกล่าวได้ว่าหากกิจการต้องเข้าไปสัมพันธ์กับกระบวนการ ทางการเมือง กิจการย่อมมีแนวโน้มที่จะเลือกนโยบายบัญชีที่จะช่วยลดกำไรลงเพื่อลดความเสี่ยง ทางด้านการเมืองลง (วรศักดิ์ ทูมมานนท์, 2543: 39-41) ดังที่Cahan (1992) พบว่าบริษัทที่ถูก รัฐบาลตรวจสอบซึ่งเป็นบริษัทที่ผูกขาดสัมปทานจากรัฐบาล (Monopolistic) ในช่วงปี 1970-1983 มีแนวโน้มที่จะจัดการกำไรโดยลดกำไรลงเมื่อเทียบกับปีที่ไม่ได้ถูกตรวจสอบ

1.4 สัญญาโดยนัยกับบุคคลอื่น ๆ เช่น หากบริษัทมีผลการ ดำเนินงานดีอาจส่งผลให้ได้รับเงื่อนไขที่ดีจากผู้ขายสินค้า หรือในกรณีของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ บริษัทอาจทำการจัดการกำไรเพื่อให้กำไรที่บริษัทประกาศอย่างน้อยเท่ากับกำไรที่นักวิเคราะห์

คาดการณ์ไว้ เนื่องจากบริษัทอาจกังวลว่าหากประกาศกำไรน้อยกว่ากำไรที่นักวิเคราะห์คาดการณ์ไว้จะส่งผลให้ราคาหุ้นลดลง

2. แรงจูงใจในการจัดการกำไรที่เกิดจากนโยบาย ข้อบังคับ เช่น บริษัทที่อยู่ในธุรกิจน้ำมันและแก๊สซึ่งอยู่ในธุรกิจที่ผูกขาดสัมปทานจากรัฐบาล (Monopolistic) หรือบริษัทที่ทำธุรกิจสายการบินซึ่งเป็นธุรกิจกึ่งผูกขาด (Near - Monopolistic) อาจมีแนวโน้มในการจัดการกำไรโดยลดการรายงานกำไรของบริษัทในช่วงที่บริษัทมีกำไรสูงลงเพื่อป้องกันไม่ให้สังคมหรือสาธารณชนกดดันให้รัฐบาลออกกฎหมายหรือข้อบังคับเพิ่มหรือส่งผลให้กำไรหรือประโยชน์ของบริษัทลดลง

3. แรงจูงใจในการจัดการกำไรที่เกิดจากการเก็บภาษี บริษัทอาจทำการจัดการกำไรเนื่องจากต้องการหลีกเลี่ยงหรือเพื่อลดภาษีเงินได้ เช่น เลือกวิธีการบันทึกบัญชีในการคำนวณสินค้าคงเหลือระหว่างวิธีเข้าหลังออกก่อน (LIFO) กับวิธีเข้าก่อนออกก่อน (FIFO) ซึ่งจะส่งผลให้บริษัทมีกำไรต่างกันจากการเลือกใช้วิธีการที่ต่างกัน คือหากบริษัทใช้วิธีเข้าหลังออกก่อน (LIFO) บริษัทจะมีกำไรน้อยกว่าในเวลาที่ว่าราคาสินค้าปรับตัวสูงขึ้นส่งผลให้บริษัทมีภาษีเงินได้ต่ำกว่าและเพิ่มกระแสเงินสด (จากการประหยัดภาษีได้) หากเทียบกับวิธีเข้าก่อนออกก่อน (FIFO)

4. แรงจูงใจในการจัดการกำไรที่เกิดจากการเปลี่ยนผู้บริหาร หากจะกล่าวถึงการจัดการกำไรแล้วอาจกล่าวได้ว่าการจัดการกำไรอาจเกิดได้ทั้งจากผู้บริหารเก่าหรือผู้บริหารที่มามีตำแหน่งแทนคนเก่า กล่าวคือ ผู้บริหารอาจทำการเกลี้ยกำไร (Income Smoothing) เพื่อเลี่ยงการรายงานกำไรที่ต่ำหรือมีผลขาดทุนเนื่องจากผู้บริหารเกรงว่าจะถูกไล่ออกหรืออาจทำการจัดการกำไรโดยเพิ่มกำไรในปีก่อนที่จะลาออกจากบริษัทเพื่อให้บริษัทแสดงผลการดำเนินงานจากการบริหารงานที่ดีแต่ในปีที่ผู้บริหารลาออกแล้วกำไรก็ลดลงเนื่องจากการเร่งการรับรู้รายได้และชะลอการรับรู้รายจ่ายซึ่งเป็นการเลื่อนการรับรู้รายได้ของอนาคตมารับรู้ในงวดบัญชีที่ต้องการและจะส่งผลให้กำไรในอนาคตลดลง อีกทั้งหากมีการเปลี่ยนผู้บริหารอาจจะทำให้เกิดการจัดการกำไรคือหากผู้บริหารใหม่มาทำงานประกอบกับในปีนั้นบริษัทมีการรายงานผลการดำเนินงานออกมาไม่ดี (มีผลขาดทุน) ผู้บริหารอาจทำการจัดการกำไรโดยให้มีการรายงานขาดทุนเป็นจำนวนมากในปีนั้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มกำไรในอนาคต (Taking a Bath)

5. แรงจูงใจในการจัดการกำไรที่เกิดจากการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรก (IPO) อาจเกิดจากบริษัทที่ทำการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกมีข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์การลงทุนในหลักทรัพย์น้อย ดังนั้นแล้วสิ่งหนึ่งที่เป็นประโยชน์ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลในการวิเคราะห์หลักทรัพย์ก็คือรายงานทางการเงินที่แสดงอยู่ในหนังสือชี้ชวน ดังนั้น

ผู้บริหารของบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกอาจมีการจัดการกำไรเพื่อให้บริษัทแสดงกำไรที่สูงเพื่อหวังให้ราคาหลักทรัพย์ของบริษัทสูง ดังงานวิจัยของFriedlan (1994) พบว่าบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกมีการเพิ่มรายการพึงรับพึงจ่ายที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร (Discretionary Accruals) เพื่อเพิ่มกำไรในรายงานทางการเงินล่าสุดที่แสดงในหนังสือชี้ชวนและChaney and Lewis (1998) พบว่าบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกจะมีการใช้การเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร (Discretionary Accruals) เพื่อทำให้กำไรของบริษัทหลังขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกมีลักษณะราบเรียบ (Smooth Income)

6. แรงจูงใจในการจัดการกำไรเพื่อสื่อสารข้อมูลไปยังนักลงทุน เนื่องจากนักลงทุนมักให้ความสนใจการรายงานผลกำไรของบริษัทที่ต้องการลงทุนโดยใช้การรายงานกำไรในปัจจุบันเพื่อพยากรณ์ความเป็นไปได้ของกำไร (ผลการดำเนินงาน) ในอนาคตของบริษัทที่ต้องการลงทุน ประกอบกับในปัจจุบันนั้นผู้รู้ข้อมูลกำไรในอนาคตของบริษัทที่ดีที่สุดก็คือผู้บริหาร ซึ่งหากนักลงทุนเชื่อว่ากำไรที่บริษัทรายงานนั้นได้สะท้อนผลการดำเนินงานของบริษัทแล้วจึงใช้ข้อมูลดังกล่าวเพื่อพยากรณ์ความเป็นไปได้ของกำไรในอนาคตของบริษัท ดังนั้นราคาหลักทรัพย์จะสะท้อนตามที่นักลงทุนคาดการณ์

รูปแบบในการทำการจัดการกำไร

ดังที่เห็นว่าการจัดการกำไรนั้นมีแรงจูงใจในการจัดการกำไรที่หลากหลายซึ่งทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นว่าการจัดการกำไรมีรูปแบบที่หลากหลายเช่นกันและสามารถสรุปได้ว่ามีรูปแบบดังนี้ (Scott, 2003) คือ

1. การล้างตัวเลขทางบัญชี (Taking a Bath, Take a Big Bath, The Big Bath) ผู้บริหารอาจถือโอกาสรายงานข่าวร้ายให้มากขึ้นในงวดบัญชีที่มีผลการดำเนินงานตกต่ำ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มกำไรในอนาคต กล่าวคือ ผู้บริหารมีแนวโน้มที่จะรับรู้ค่าใช้จ่ายหรือผลขาดทุนอื่น ๆ นอกเหนือไปจากที่ควรรับรู้ในปีต่อไปนี้

1.1 ผลการดำเนินงานตกต่ำ

1.2 กิจกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงในทีมผู้บริหาร คือทีมผู้บริหารใหม่จะทำการตัดจำหน่ายค่าใช้จ่ายรายการตัดบัญชีของโครงการเก่า ๆ หรือสินทรัพย์เก่า ๆ ออกจากบัญชีเมื่อมีการเข้ารับตำแหน่ง

1.3 กิจกรรมมีกำไรมหาศาลจากรายการที่เกิดขึ้นไม่บ่อยครั้ง

กิจกรรมทำการล้างตัวเลขทางบัญชีด้วยความหวังที่ว่า การรับรู้ค่าใช้จ่ายหรือผลขาดทุนก้อนใหญ่ที่มีอยู่ครั้งเดียวให้จบสิ้นจะช่วยให้กำไรที่จะรายงานในงวดต่อไปปรับตัวสูงขึ้น (วรศักดิ์ ทูมมานนท์, 2543: 18-19)

2. การลดกำไร (Income Minimization) ผู้บริหารอาจเลือกหรือเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเพื่อให้กำไรของกิจการในปีนั้น ๆ ลดลง เช่น การตัดจำหน่ายสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตนอย่างเช่นค่าความนิยมในอัตราเร่ง หรือการลดอายุการใช้งานของสินทรัพย์ถาวรลง เป็นต้น ดังจะเห็นได้จากการที่บริษัทเลือกใช้วิธีเข้าหลังออกก่อน (LIFO) หากเทียบกับวิธีเข้าก่อนออกก่อน (FIFO) บริษัทจะมีกำไรน้อยกว่าส่งผลให้บริษัทมีภาษีเงินได้ต่ำกว่าซึ่งเป็นแรงจูงใจในการจัดการกำไรที่เกิดจากการเก็บภาษี

3. การเพิ่มกำไร (Income Maximization) ผู้บริหารอาจเลือกหรือเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเพื่อให้กำไรของกิจการในปีนั้น ๆ เพิ่มขึ้น เช่น การบันทึกค่าใช้จ่ายต่ำกว่าความเป็นจริงโดยการตั้งค่าใช้จ่ายบางรายการเป็นต้นทุนสินทรัพย์ การเร่งการรับรู้รายได้ เป็นต้น

4. การเกลี้ยกำไร (Income Smoothing) เป็นการพยายามของผู้บริหารในการลดความผันผวนของกำไรเพื่อให้กิจการแสดงกระแสกำไรอย่างสม่ำเสมอตลอดงวดบัญชีต่าง ๆ โดยจัดทำภายใต้หลักการบัญชีและหลักการจัดการที่สมเหตุสมผล หรือกล่าวได้ว่าหากอัตราการเจริญเติบโตที่แท้จริงของกำไรในขณะนั้นอยู่ในระดับที่สูงมาก ผู้บริหารย่อมมีแนวโน้มที่จะรับเอาวิธีปฏิบัติทางบัญชีที่จะช่วยลดกำไรมาใช้ ในทางตรงกันข้ามหากอัตราการเจริญเติบโตที่แท้จริงของกำไรในขณะนั้นอยู่ในระดับต่ำ ผู้บริหารย่อมมีแนวโน้มที่จะรับเอาวิธีปฏิบัติทางบัญชีที่จะช่วยเพิ่มกำไรมาใช้ (วรศักดิ์ ทูมมานนท์, 2543: 1-2)

รายการพึงรับพึงจ่าย (Accruals)

ความหมายของรายการพึงรับพึงจ่าย

จากการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีผู้ให้นิยามของรายการพึงรับพึงจ่ายไว้หลายความหมาย คือ

รายการพึงรับพึงจ่าย หมายถึง การบันทึกรายได้หรือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นล่วงหน้า กิจกรรมต้องบันทึกเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานทางบัญชีที่เกิดขึ้นถึงแม้จะยังไม่ได้เงินสด

เข้ามาหรือจ่ายออกไปก็ตาม ซึ่งกระทบต่อกระแสเงินสดของกิจการในอนาคต (ภาคสนาม จิตมัน ชัยธรรม, 2545: 7)

รายการพึงรับพึงจ่าย หมายถึง การบันทึกรายรับหรือรายจ่ายที่เกิดขึ้นแล้วถึงแม้ว่าจะยังไม่ได้เงินสดเข้ามาหรือจ่ายออกไปก็ตาม ซึ่งจะกระทบกระแสเงินสดจากการดำเนินงานของกิจการในอนาคตได้ เนื่องจากกำไรสุทธิของบริษัทประกอบไปด้วย 2 ส่วนคือ กระแสเงินสดจากการดำเนินงานกับรายการพึงรับพึงจ่าย โดยกระแสเงินสดจากการดำเนินงานเป็นรายการเงินสดที่เกิดขึ้นในงวดนั้น (แวววัน ปรางค์ธวัช, 2545: 5-6)

ดังนั้นสรุปได้ว่า รายการพึงรับพึงจ่าย (Accruals) หมายถึง การบันทึกรายรับหรือรายจ่ายตามเกณฑ์คงค้าง (Accrual Basis) คือบริษัทจะรับรู้รายรับหรือรายจ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีหากบริษัทคาดว่าจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในรอบระยะเวลาบัญชีนั้นแม้ว่าบริษัทจะยังไม่ได้รับหรือจ่ายเงินสดออกไปก็ตาม หรือกล่าวได้ว่ารายการพึงรับพึงจ่ายคำนวณได้จาก กำไรหักด้วยกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน

เนื่องจากการบันทึกบัญชีนั้นบันทึกตามเกณฑ์คงค้าง (Accrual Basis) ดังนั้นแล้วกำไรสุทธิของบริษัทจึงประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือส่วนที่เป็นกระแสเงินสดจากการดำเนินงานและส่วนที่เป็นรายการพึงรับพึงจ่าย ซึ่ง 2 ส่วนนี้มีความแตกต่างกันคือ

1. ส่วนที่เป็นกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน เกิดจากการรับรู้รายการโดยมีการรับหรือจ่ายเงินสดออกไปจริงในงวดบัญชีนั้น

2. ส่วนที่เป็นรายการพึงรับพึงจ่าย เกิดจากการรับรู้รายการโดยไม่ได้คำนึงว่าจะมีการรับหรือจ่ายเงินสดออกไปในงวดบัญชีนั้นจริงหรือไม่

โดยที่รายการพึงรับพึงจ่าย (Accruals) สามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะดังนี้ คือ แบ่งตามระยะเวลาและแบ่งตามการควบคุม

1. รายการพึงรับพึงจ่ายแบ่งตามระยะเวลาสามารถแบ่งได้เป็น รายการพึงรับพึงจ่ายระยะสั้น (Current Accruals) และ รายการพึงรับพึงจ่ายระยะยาว (Long-Term Accruals) ดังนี้

1.1 รายการพึงรับพึงจ่ายระยะสั้น คือ รายการพึงรับพึงจ่ายที่เกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยนสินทรัพย์หรือหนี้สินหมุนเวียน เช่น การรับรู้รายได้ล่วงหน้าและชะลอการรับรู้ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ

1.2 รายการพึงรับพึงจ่ายระยะยาว คือ รายการพึงรับพึงจ่ายที่เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนสินทรัพย์หรือหนี้สินระยะยาว เช่น การชะลอการตัดค่าเสื่อมราคา

2. รายการพึงรับพึงจ่ายแบ่งตามการควบคุมสามารถแบ่งได้เป็น รายการพึงรับพึงจ่ายที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร (Discretionary Accruals) และรายการพึงรับพึงจ่ายที่ไม่ได้กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร (Nondiscretionary Accruals) ดังนี้

2.1 รายการพึงรับพึงจ่ายที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร คือรายการพึงรับพึงจ่ายซึ่งผู้บริหารสามารถควบคุมการเปลี่ยนแปลงได้

2.2 รายการพึงรับพึงจ่ายที่ไม่ได้กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร คือรายการพึงรับพึงจ่ายซึ่งผู้บริหารไม่สามารถควบคุมการเปลี่ยนแปลงได้แต่รายการพึงรับพึงจ่ายดังกล่าวจะเปลี่ยนแปลงจากการดำเนินธุรกิจ เช่น ยอดขาย

ส่วนการจัดการกำไรโดยอาศัยรายการพึงรับพึงจ่ายนั้น อาจเกิดขึ้นจากการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงประมาณการ หรือเร่งการรับรู้รายได้และชะลอการรับรู้รายจ่าย เช่น การกำหนดอายุการใช้งานของสินทรัพย์เพื่อใช้ในการคำนวณค่าเสื่อมราคา หรือการกำหนดจำนวนที่คาดว่าจะเก็บเงินได้จากลูกหนี้ จำนวนที่ตั้งเป็นรายการค้างรับ ค้างจ่าย จ่ายล่วงหน้า รับล่วงหน้า ณ วันสิ้นงวดบัญชี หรือกล่าวได้ว่ารายการทางธุรกิจเกิดขึ้นแล้วแต่อยู่ที่ผู้บริหารจะกำหนดว่ารายการนั้นควรจะส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของกิจการออกไปที่งวดบัญชีข้างหน้า ซึ่งเป็นการเลื่อนการรับรู้รายได้ของอนาคตมารับรู้ในงวดบัญชีที่ต้องการโดยไม่ต้องมีการฝ่าฝืนมาตรฐานการบัญชี ส่งผลให้รายการพึงรับพึงจ่ายเพิ่มสูงขึ้นในงวดบัญชีที่ต้องการแต่หลังจากนั้นแล้วรายการพึงรับพึงจ่ายจะลดลงซึ่งเป็นผลมาจากการที่บริษัทเร่งการรับรู้รายได้และชะลอการรับรู้รายจ่ายไว้ ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยดังต่อไปนี้

Aharony et al. (1993) ได้ทำการศึกษาว่าบริษัทอาศัยการเลือกวิธีการบันทึกบัญชีเพื่อเพิ่มกำไรก่อนที่จะมีการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกหรือไม่ โดยใช้ตัวอย่างจำนวน 229 บริษัทจาก 1,162 บริษัทที่จดทะเบียนต่อตลาดหลักทรัพย์ในช่วง มกราคม 1985 จนถึง มิถุนายน 1987 เพื่อทำการทดสอบการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหารจากตัวแปรรายการพึงรับพึงจ่ายโดยรวมต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ย 2 ปี ก่อนทำการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรก โดยดูถึงรูปแบบหรือแนวโน้มของตัวแปรดังกล่าว ผลการศึกษาพบว่าบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกมีการ

เปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหารเพิ่มขึ้น 1 ปีก่อนเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรก

ในปีถัดมา Friedlan (1994) ได้ทำการศึกษาว่าบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกมีการเพิ่มรายการพึงรับพึงจ่ายที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร (Discretionary Accruals) เพื่อเพิ่มกำไรในงบการเงินล่าสุดก่อนการเสนอขายหลักทรัพย์หรือไม่ โดยทำการศึกษาจากบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกในประเทศสหรัฐอเมริกา ช่วงปี 1981 - 1984 จำนวน 155 บริษัท โดยดูแนวโน้มของรูปแบบของตัวแปรรายการพึงรับพึงจ่ายที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหารต่อค่าขาย ผลการศึกษาพบว่าบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกมีรายการพึงรับพึงจ่ายที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร (Discretionary Accruals) เพิ่มขึ้นก่อนเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรก และลดลงในปีหลังเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกแล้ว

Teoh, Welch and Wong (1998a) ทำการศึกษาว่าบริษัทที่ออกหุ้นเพิ่มทุนมีการรายงานกำไรเพิ่มขึ้นโดยใช้รายการพึงรับพึงจ่ายที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร (Discretionary Accruals) หรือไม่ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากบริษัทที่ออกหุ้นเพิ่มทุนในช่วงมกราคม 1970 จนถึงกันยายน 1989 และทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างบริษัทที่ออกหุ้นเพิ่มทุนกับบริษัทที่ไม่ได้ทำการออกหุ้นเพิ่มทุนแต่อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกันอีกทั้งมีขนาดกำไรต่อสินทรัพย์อยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกันในปีที่ออกหุ้นเพิ่มทุน โดยทำการศึกษาในรูปแบบหรือแนวโน้มรายการพึงรับพึงจ่ายจากแบบจำลองของ Modified Jones (1991) ซึ่งแบ่งการศึกษารายการพึงรับพึงจ่ายออกเป็น 4 ประเภทเพื่อให้ทราบว่าตัวแปรรายการพึงรับพึงจ่ายใดมีอิทธิพลต่อการเพิ่มขึ้นของกำไรมากที่สุด ตัวแปรดังกล่าวได้แก่ รายการพึงรับพึงจ่ายระยะสั้นที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร (Discretionary Current Accruals) ต่อสินทรัพย์ต้นงวด รายการพึงรับพึงจ่ายระยะยาวที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร (Discretionary Long-Term Accruals) ต่อสินทรัพย์ต้นงวด รายการพึงรับพึงจ่ายระยะสั้นที่ไม่ได้กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร (Non-Discretionary Current Accruals) ต่อสินทรัพย์ต้นงวดและรายการพึงรับพึงจ่ายระยะยาวที่ไม่ได้กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร (Non-Discretionary Long-Term Accruals) ต่อสินทรัพย์ต้นงวด ผลจากการศึกษาในช่วงก่อนและหลังออกหุ้นเพิ่มทุน 3 ปีพบว่าบริษัทที่มีรายการพึงรับพึงจ่ายระยะสั้นที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร (Discretionary Current Accruals) ต่อสินทรัพย์ต้นงวดเพิ่มขึ้นก่อนที่บริษัทจะทำการออกหุ้นเพิ่มทุน สูงสุดในปีที่ออกหุ้นเพิ่มทุน และลดลงหลังออกหุ้นเพิ่มทุน อีกทั้งเมื่อเทียบกับบริษัทที่อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกันแต่

ไม่ได้มีการออกหุ้นเพิ่มทุนรายการพึงรับพึงจ่ายระยะสั้นที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร ต่อสินทรัพย์ต้นงวดก็ยังมีลักษณะดังกล่าวอยู่

ต่อมาในปีเดียวกัน Teoh, Welch and Wong (1998b) ทำการศึกษาเพิ่มเติมกับ บริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกซึ่งใช้แบบจำลองของ Modified Jones (1991) ในการคำนวณรายการพึงรับพึงจ่ายระยะสั้นที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร (Discretionary Current Accruals) ต่อสินทรัพย์ต้นงวดเช่นกันโดยศึกษาหลังเสนอขายหลักทรัพย์ ต่อสาธารณชนครั้งแรก 6 ปี พบว่าบริษัทมีรายการพึงรับพึงจ่ายระยะสั้นที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหารต่อสินทรัพย์ต้นงวดสูงในปีที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกและค่อย ๆ ลดลงหลังปีที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรก

Roosenboom, Goot and Mertens (2003) ศึกษาการจัดการกำไรของบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกในยุโรป จากตัวอย่างบริษัทที่จดทะเบียนเข้าตลาดหลักทรัพย์ใน Euronext Amsterdam ระหว่างเดือนมกราคม 1984 ถึงธันวาคม 1994 จำนวน 64 บริษัท โดยดูรูปแบบของการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายระยะสั้นที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร (Discretionary Current Accruals) ต่อสินทรัพย์ต้นงวดจากแบบจำลองของ Jones (1991) และการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายระยะสั้นที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร (Discretionary Current Accruals) ต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ยจากแบบจำลองของ Aharony et al. (1993) ซึ่งผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องกันคือ รายการพึงรับพึงจ่ายระยะสั้นที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหารในปีที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกสูงกว่าปีก่อนและหลังเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรก

จากการวิจัยในอดีตที่ผ่านมาในส่วนของการศึกษาการจัดการกำไรจากรายการพึงรับพึงจ่ายพบว่ารายการพึงรับพึงจ่ายมีลักษณะเพิ่มขึ้นก่อนเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกแต่หลังจากนั้นแล้วรายการพึงรับพึงจ่ายจะลดลงซึ่งเป็นผลมาจากการที่บริษัทเร่งการรับรู้รายได้และชะลอการรับรู้รายจ่ายหรือยืมกำไรจากอนาคตมาแสดงในปีที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกผ่านรายการพึงรับพึงจ่ายเพื่อเพิ่มกำไรก่อนที่บริษัทจะทำการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกโดยหวังให้นักลงทุนเห็นว่าบริษัทมีผลประกอบการดีซึ่งน่าจะส่งผลให้ราคาหลักทรัพย์ปรับตัวสูงขึ้น ซึ่งการกระทำดังกล่าวจึงส่งผลให้รายการพึงรับพึงจ่ายหลังจากที่บริษัทเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกลดลง ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จึงตั้งสมมติฐานดังนี้

H_1 : บริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีรายการพึงรับพึงจ่ายโดยรวมต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ย (Unexpected Standardized Total Accounting Accruals) ในปีที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยสูงกว่าปีก่อนที่บริษัทจะทำการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

H_2 : บริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีรายการพึงรับพึงจ่ายโดยรวมต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ย (Unexpected Standardized Total Accounting Accruals) ในปีที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยสูงกว่าปีหลังจากที่บริษัททำการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การศึกษาการจัดการกำไรจากผลการดำเนินงาน

ในกรณีของบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกนั้นอาจเกิดการจัดการกำไรเนื่องจากบริษัทมีความต้องการที่จะระดมเงินทุนจากการออกหุ้นเพิ่มทุนหรือจากการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกประกอบกับอาจเกิดจากความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูลระหว่างผู้บริหารและนักลงทุนเนื่องจากนักลงทุนมีข้อมูลเกี่ยวกับบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกลดลงซึ่งผู้บริหารเองอาจใช้โอกาสนี้ทำการจัดการกำไรเพื่อเพิ่มกำไรก่อนออกหุ้นเพิ่มทุนหรือก่อนทำการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรก โดยหวังให้นักลงทุนเห็นว่าบริษัทมีผลการประกอบการดีจึงมีความคาดหวังสูงเกี่ยวกับเงินปันผลที่จะได้รับหรือราคาหุ้นที่จะปรับตัวสูงขึ้น (ภาพร เอกอรรถพร, 2548) เนื่องจากกำไรสุทธิของบริษัทเป็นประโยชน์ในการส่งสัญญาณถึงมูลค่าของบริษัทต่อนักลงทุน (Hughes, 1996, cited in Scott, 2003: 382) และจากการที่นักลงทุนให้ความสนใจเฉพาะกำไรสุทธิของกิจการเท่านั้นโดยมองข้ามข้อมูลอื่น ๆ ที่ปรากฏอยู่ในงบการเงินของกิจการ (Chan, Jegadeesh and Lakonishok, cited in ภคสุนาถ จิตมั่นชัยธรรม, 2545: 13) ซึ่งการกระทำดังกล่าวส่งผลให้กำไรในปีที่เพิ่มทุนหรือเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกสูงกว่าปีก่อนและหลังปีที่เพิ่มทุนหรือเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรก ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยดังต่อไปนี้

Aharony et al. (1993) ทำการศึกษาตัวแปรรายการพึงรับพึงจ่ายที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหารและศึกษาผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากกำไรต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ย 2 ปีก่อนทำการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรก โดยดูถึงรูปแบบหรือแนวโน้มของกำไรต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ย ซึ่งผลการศึกษาพบว่าบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกมีกำไรต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 1 ปีก่อนเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรก

เช่นเดียวกับรายการพึงรับพึงจ่ายที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหารต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ย จึงสรุปได้ว่าบริษัทมีการเลือกวิธีการบันทึกบัญชีเพื่อเพิ่มกำไรในช่วงก่อนที่จะทำเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรก

Friedlan (1994) ทำการศึกษาตัวแปรรายการพึงรับพึงจ่ายต่อค่าขายและศึกษากำไรของบริษัทซึ่งพบว่าบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกมีกำไรต่อค่าขายเพิ่มขึ้นก่อนเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรก และลดลงในปีหลังเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกในลักษณะเช่นเดียวกับรายการพึงรับพึงจ่ายที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหารต่อค่าขาย ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่าบริษัทอาศัยการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร (Discretionary Accruals) เพื่อเพิ่มกำไรในรายงานทางการเงินล่าสุดที่แสดงในหนังสือชี้ชวน

Teoh et al. (1998a) ศึกษากำไรต่อสินทรัพย์ต้นงวดของบริษัทในช่วงก่อนและหลังออกหุ้นเพิ่มทุน 3 ปีพบว่าบริษัทมีผลการดำเนินงานเพิ่มขึ้นก่อนที่บริษัทจะทำการออกหุ้นเพิ่มทุน สูงสุดในปีที่ออกหุ้นเพิ่มทุน และลดลงหลังออกหุ้นเพิ่มทุน ซึ่งจากการวิจัยอาจสรุปได้ว่าบริษัทที่ออกหุ้นเพิ่มทุนอาจเพิ่มกำไรโดยอาศัยรายการพึงรับพึงจ่าย

Teoh et al. (1998b) ทำการศึกษาตัวแปรรายการพึงรับพึงจ่ายระยะสั้นที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร (Discretionary Accruals) ต่อสินทรัพย์ต้นงวดและศึกษาผลการดำเนินงานของบริษัทโดยตัวแปรที่ใช้คือ กำไรต่อสินทรัพย์ต้นงวดโดยพบว่าบริษัทมีรูปแบบของกำไรต่อสินทรัพย์ต้นงวดเช่นเดียวกับรายการพึงรับพึงจ่ายระยะสั้นที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหารต่อสินทรัพย์ต้นงวดคือมีกำไรต่อสินทรัพย์ต้นงวดสูงในปีที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกและค่อย ๆ ลดลงหลังปีที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวอาจสรุปได้ว่า บริษัทที่ทำการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกอาจเพิ่มกำไรโดยอาศัยรายการพึงรับพึงจ่าย

Roosenboom et al. (2003) ศึกษารายการพึงรับพึงจ่ายที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร (Discretionary Accruals) และศึกษาถึงผลการดำเนินงานของบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรก ซึ่งตัวแปรที่ใช้คือ กำไรต่อสินทรัพย์ต้นงวดในรูปแบบจำลองของ Jones (1991) และกำไรต่อสินทรัพย์เฉลี่ยในรูปแบบจำลองของ Aharony et al. (1993) ผลการศึกษาสอดคล้องกันคือพบว่าบริษัทมีกำไรลดลงในปีที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกเล็กน้อย และลดลงหลังเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกแล้ว ซึ่ง

จากการวิจัยอาจสรุปได้ว่าจะมีการจัดการกำไรเพื่อเพิ่มกำไรในปีที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรก

Rangan (1998) ได้ทำการศึกษาการจัดการกำไรในช่วงที่มีการออกหุ้นเพิ่มทุน เพื่อตรวจสอบว่าการจัดการกำไรในช่วงที่มีการออกหุ้นเพิ่มทุนสามารถอธิบายถึงผลการดำเนินงานที่แย่งของบริษัทได้หรือไม่ การทดสอบใช้ข้อมูลบริษัทที่ออกหุ้นเพิ่มทุนจำนวน 230 หลักทรัพย์ในช่วงปี 1987 - 1990 โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรายการพึงรับพึงจ่ายระยะสั้นที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหารตามแบบจำลองของ Modified Jones (1991) กับการเปลี่ยนแปลงของอัตราส่วนกำไรต่อสินทรัพย์ ซึ่งผลการศึกษาเป็นไปตามที่คาดหวังคือรายการพึงรับพึงจ่ายระยะสั้นที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหารมีความสัมพันธ์ผกผันกับการเปลี่ยนแปลงของอัตราส่วนกำไรต่อสินทรัพย์หลังออกหุ้นเพิ่มทุน 1 ปี เนื่องจากหากมีการจัดการกำไรแล้วผลการดำเนินงานหลังออกหุ้นเพิ่มทุนจะลดลง จึงสรุปได้ว่าการจัดการกำไรในช่วงที่มีการออกหุ้นเพิ่มทุนสามารถอธิบายถึงผลการดำเนินงานที่แย่งของบริษัทได้

แวววัน ปรางค์ธวัช (2545) ทำการศึกษาเช่นเดียวกับ Rangan (1998) โดยใช้ข้อมูลบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีการเพิ่มทุน ระหว่างพ.ศ. 2539 - พ.ศ. 2543 โดยทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานที่เปลี่ยนแปลงไปของบริษัทหลังออกหุ้นเพิ่มทุนกับการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายที่กำหนดโดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร ณ ปีที่เพิ่มทุน ซึ่งผลการศึกษาพบว่ามีจัดการกำไรในช่วงปีที่เพิ่มทุนผ่านการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหารส่งผลให้การเปลี่ยนแปลงกำไรเพิ่มขึ้นในปีที่เพิ่มทุนแต่รายการพึงรับพึงจ่ายไม่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงกำไรหลังการเพิ่มทุนได้

ในประเทศไทยเองก็ได้มีศึกษาการจัดการกำไรของบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกเช่นกัน โดย Black, Carnes and Narktabtee (2000) ศึกษากลุ่มตัวอย่างบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงปี 1991 - 1995 โดยใช้แบบจำลองของ Jones (1991) โดยหาความสัมพันธ์ของรายการพึงรับพึงจ่ายที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหารกับผลการดำเนินงานในปีที่ออกหลักทรัพย์ ผลการดำเนินงานในปีก่อนเสนอขายหลักทรัพย์ 2 ปี และผลการดำเนินงานหลังเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรก 2 ปี ผลการศึกษาพบว่ารายการพึงรับพึงจ่ายที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหารมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานในปีที่ออกหลักทรัพย์ และผลการดำเนินงานในปีก่อนเสนอขายหลักทรัพย์ 2 ปี แต่ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์ผกผันกับการดำเนินงานหลังเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชน

ครั้งแรก 2 ปี จึงสรุปได้ว่าบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกในประเทศไทยมีแนวโน้มจัดการกำไรในช่วง 2 ปีก่อนเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกในประเทศไทย

จากผลการศึกษาในอดีตที่ผ่านมาในส่วนของการศึกษาการจัดการกำไรจากผลการดำเนินงานพบว่า บริษัทที่ทำการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกมีผลการดำเนินงานสูงขึ้นก่อนเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรก และผลดำเนินงานจะลดลงหลังเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรก ดังนั้นในการศึกษานี้จึงตั้งสมมติฐานดังนี้

H_3 : บริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีกำไรต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ย (Unexpected Standardized Net Income) ในปีที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยสูงกว่าปีก่อนที่บริษัททำการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

H_4 : บริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีกำไรต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ย (Unexpected Standardized Net Income) ในปีที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยสูงกว่าปีหลังจากที่บริษัททำการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

โดยการศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษาจากแบบจำลองของ Aharony et al. (1993) ซึ่งได้มีการพัฒนาตัวแบบเพื่อให้เหมาะสมในการศึกษาการจัดการกำไรของบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกเนื่องจากบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกมักจะมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วก่อนเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรก ซึ่ง Aharony et al. ทำการศึกษาก่อนเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรก 2 ปี แต่ในการศึกษานี้จะทำการศึกษาก่อนเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรก 4 ปี และหลังเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรก 1 ปี เพื่อให้เห็นแนวโน้มของรายการพึงรับพึงจ่ายและกำไรได้ชัดเจนยิ่งขึ้น